

Csehák Attila (Csóka):

A csókai templom története

A nevem Csehák Attila, Zentán születtem 1972. november10-én. Az Általános iskolát a csókai Jovan Popović általános iskolában fejeztem be. Középiskolába Magyarakanizsára jártam. A Pedagógiai Akadémiát Szabadkán fejeztem be. 11 éve a padéi Szervó Mihály Általános Iskola tanáraként dolgozom. Két gyermek édesapja vagyok.

A csendesen kanyargó Tisza bal partján fekszik egy békés kisváros, Csóka. A történelmi források 1247-ben tesznek róla először említést, tehát a falu kb. 743 éves.

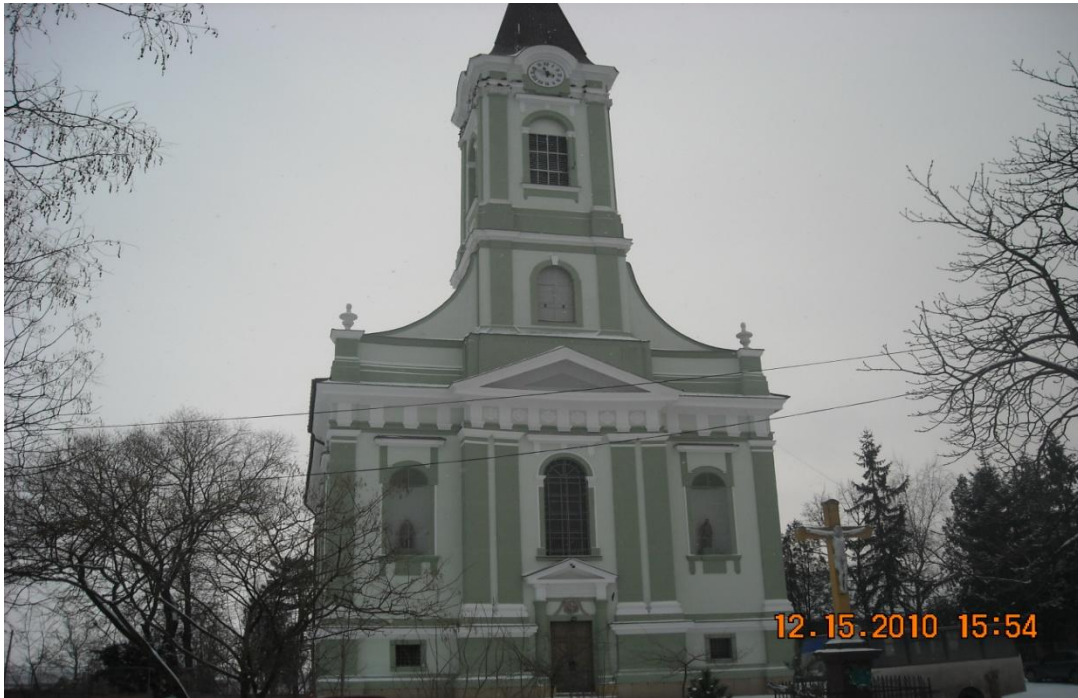
A katolikus templom története néhány évszázaddal később kezdődött. Az épület falait a Marczibányi család támogatásának köszönhetően emelték fel.

Marczibányi Lőrincz 1754. április. 4-én született. Apja szintén Lőrincz, királyi tanácsos és Csanád vármegye alispánja, anyja Kvassótzki Juditha volt. Marczibányi Lőrinc 1782-ben a kincstári javak árverésén vette meg Csókát és le is telepedett a faluban. A kegyúr sokat tett a településért: 1797-ben kieszközölte, hogy Csókát mezővárosi rangra emeljék: 1801-ben a falu országos vásártartási szabadalmat kapott, évente 4 országos vásár és hetente 1 hetivásár megtartására.

1783-ban Marczibányi Lőrincz azzal a kéréssel folyamodott a magyar királyi hatóságokhoz, hogy Csóka község fejlődésének érdekében egy plébánosi és egy tanítói állást állíthassanak fel.

Azon is munkálkodott, hogy minél hamarabb építsék fel a községi „istenházat”. Kérelme és tárgyalásai sikerrel végződött. 1784-ben megkezdtek egy ideiglenes imaház építését (amelynek helyén ma a templom áll) Marczibányi Lőrincz saját udvarában és költségére.

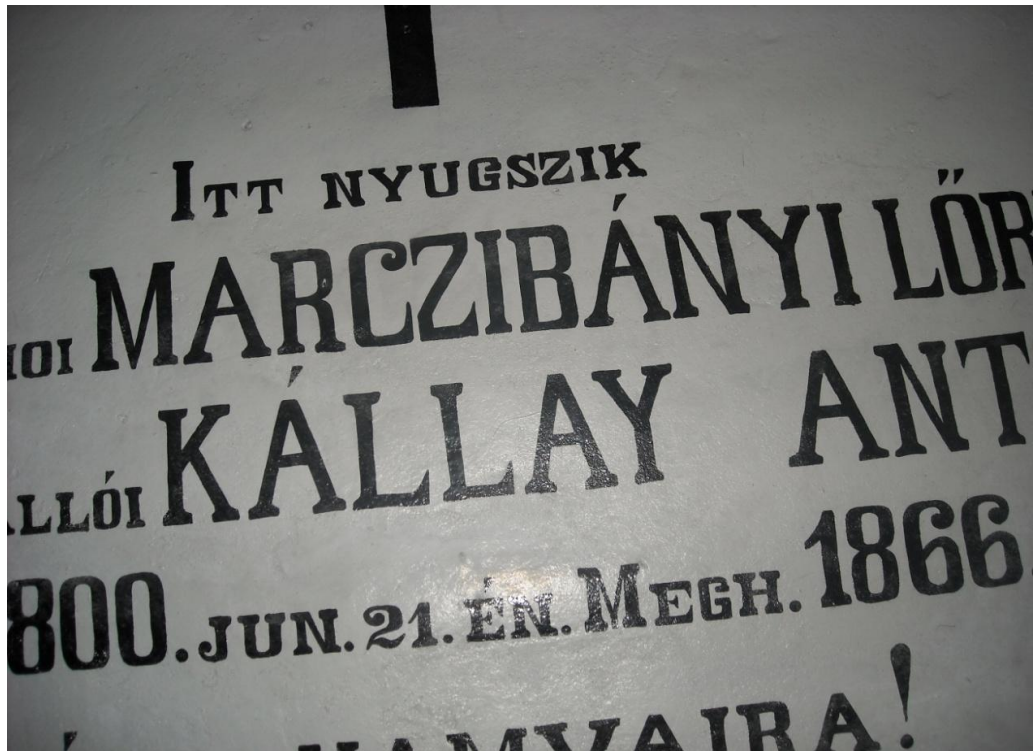

Az imaház hat öl hosszú három öl széles volt és 300 embert tudott befogadni. Az épületet Kassil Miklós óbessenyői plébános áldotta meg. E naptól kezdve Csókának káplánja lett, így a falu megszűnt fiókegyház lenni.

1785. január 1-én érkezett meg a település első lelkésze, Muhorai Ferenc, aki Ferenc-rendi szerzetes volt.

Mivel a falu lakosainak száma nagyon kevés volt, ezért a lelkipásztorok az uraság asztaltársai voltak, és az élelmen kívül évi fizetésben is részesültek.

1786. január 8-án torokgyíkban Marczibányi Lőrincz. Az egy évvel azelőtt általa építtetett imaház alatt temették el.

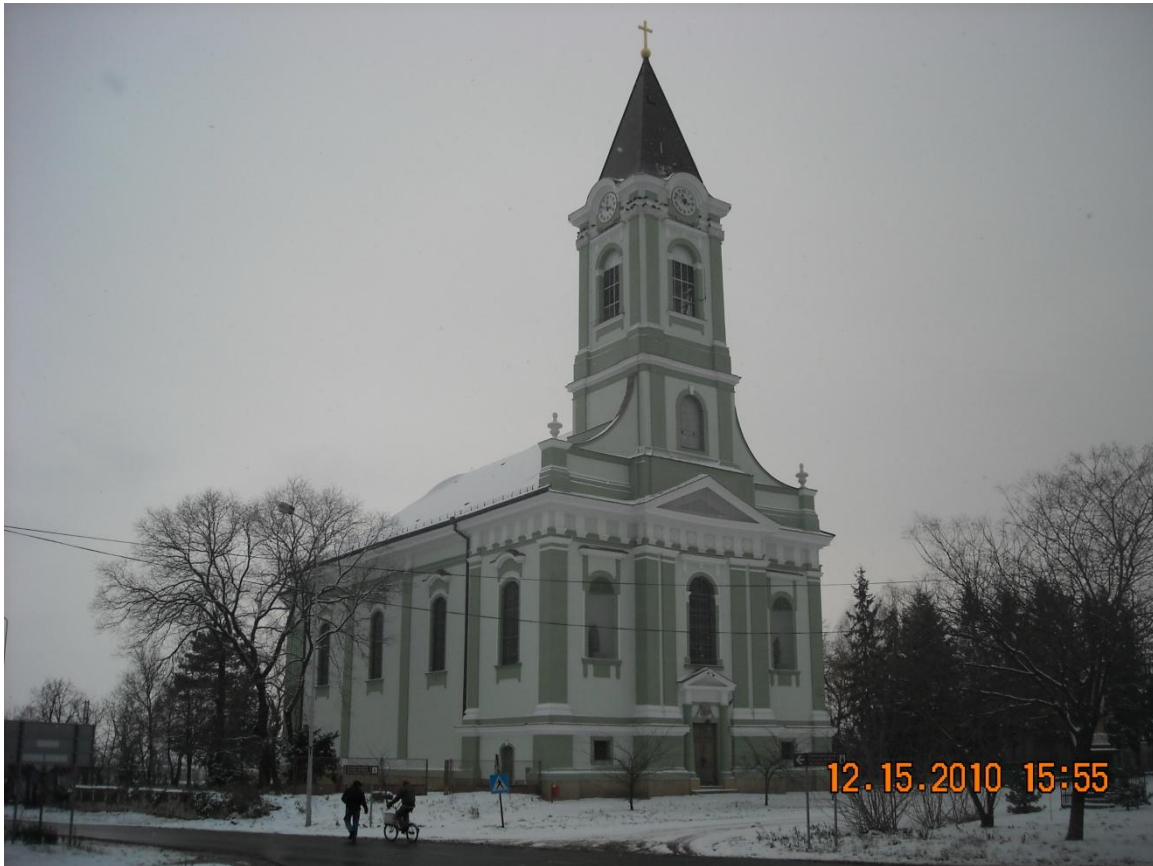
Hozzá tartozóinak fájdalmát híven tükrözi az a dombormű, amely a múlt század első felében készült és jelenleg a katolikus templom falát díszíti.

1803. október 15-én megvetették az alapját „a párját ritkító, díszes” csókai templomnak. Az épület az ún. Bara északi partján, az uradalmi lak közvetlen szomszédságában lett felépítve, az emberek szerint egyetlen hibával: a gyönyörű templomot a község szélére, a szántóföldek határára helyezték ki.

Az épület alapkövét 1804.július 20-án a temesvári püspök kiküldöttje , Paraisz Pál helyezte le és áldotta meg ünnepélyes keretek között. A szertartás a helyi és a szomszédos földesurak, egyházi személyek és óriási néptömeg jelenlétében folyt egy sátor alatt.

Hogy az emelkedő templom védve legyen a „Bara” vizétől és a Tisza kiöntéseitől, 1805-ben az épület déli részén erős kőfalat emeltek.

1806-ban az uradalom három haranggal ajándékozta meg a csókai egyházközséget amelyek a :

1. Szentháromság
2. Boldogságos szűz
3. Szent István tiszteletére lettek szentelve.

Csókának azelőtt már volt két harangja , amelyek a lelkészlak előtt lábakon álltak. 1807-ben a munka nagy erővel haladt előre, és ősszel tető alá kerültek a falak.

A templom, ill. az uradalmi kripták építését Bocskor István, világi lelkész idejében fejezték be. Ő áldotta meg először a hatalmas épületet, 1809 május 15-én és kezdte meg benne az istentiszteletek tartását.

1809-ben Marczibányi család igen értékes egyházi kegytárgyakat adományozott a templomnak. Marczibányi Lőrincz a II. József által eltörölt kolostorokból sok értékes holmit vásárolt össze, amelyeket végleg az anyaszentegyháznak ajándékoztak.

1813. június 13-án Kőszeghy László, temesvári püspök ünnepélyes keretek között consekrálta a csókai templomot a Szentháromság tiszteletére.

Az uradalom vallásos kegyeletéből a templom ekkor minden szükséges tárgyal rendelkezett: szertartási öltönyökkel, drága eszközökkel és orgonával is.

1816-ban Bocskor Istvánt Schrönberg Ferenc váltotta fel. Ő kieszközölte egy csinos kis paplak építését. A lelkész 1820-ban költözött be az új kényelmes épületbe, amely tágas udvarral volt körülvéve és erős kőkerítés védte.

1841 június 20-án nagy vihar tombolt Csóka felett amely elpusztította a szépen fejlődő vetéseket. Az akkori szokások szerint a templomszolga a toronyban harangozott és így jelezte a szörnyű vészt. A villám többször is belecsapott a toronyba és agyonsújtotta a szolgát, a keresztet ledobta az épület tetejéről és nagy károkat okozott.

A zivatar és az 1848/49-es szabadságharc viharai nagyon megrongálták a templom külsejét.

1851-ben egy nagyszabású felújításra került sor, melynek ideje alatt a tornyot teljesen rendbe hozták.

Ugyanebben az évben a templom orgonáját is megjavította Kovács János szegedi orgonaépítő mester.

A plébános Dobó Miklós kegytárgyakat szerzett be:

- fehér miseruha (nehéz arany díszítéssel)
- fehér palást
- fekete miseruha
- fekete palást
- ünnepi miseruha gazdag díszítéssel.

Amilyen nagyszerű volt a csókai templom külseje, olyan üres csupasz maradt a belseje:

- a főoltár kép nélkül állt,
- a szószék egyszerű keményfából volt kifaragva.

A püspöki hatóság engedélyt adott e hiányok pótlására.

1853-ban szerződést kötöttek Mauer Pál szegedi oltárépítő mesterrel. Ő készítette el a templom főoltárát:

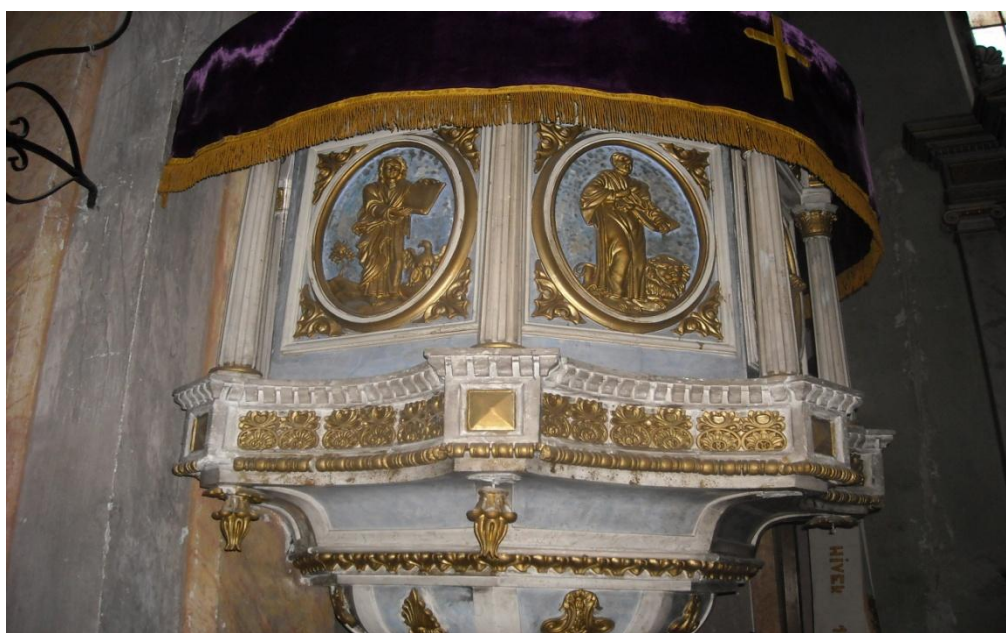

és a mellékoltárokat gipszmárványból:

A szószéket is felállította 1854-ben szintén gipszmárványból:

Szintén 1853-ban vásárolták meg Giergl Alajos két munkáját:

- a Szentháromságot ábrázoló festményt(amely a főoltárt díszíti).

- a Mária képet (a gyóntatószék fölé helyezték):

1864 szeptemberében Zombori József lett a csókai plébános, aki haláláig töltötte be ezt a tisztséget.

1870-ben Csókán szörnyű kolerajárvány pusztított, az utolsó áldozatot Szent Anna asszony napját megelőző napon temették el. Ezután a járvány megszűnt. Az emberek ezt Szent Anna közbenjárásának tekintették, hogy a hívek hálájukat kifejezzék a helyi községi elöljáróság írásban is fogadalmat tett, hogy Szent Anna asszony napját – július 26. – minden évben megünneplik ők is és az utódaik is. Ezen a napon plébános Szent Anna mellékoltáránál miséznek.

1868-ban a csókai uradalmat Berber Ágoston és Klusemann kőbányai sörfőző vásárolta meg, majd Sváb Károly tulajdona lett. Röviddel utána a birtokot a Léderer fivérek vették meg. Ők híres gazdaságot építettek itt ki és a templomot is sok mindenben támogatták.

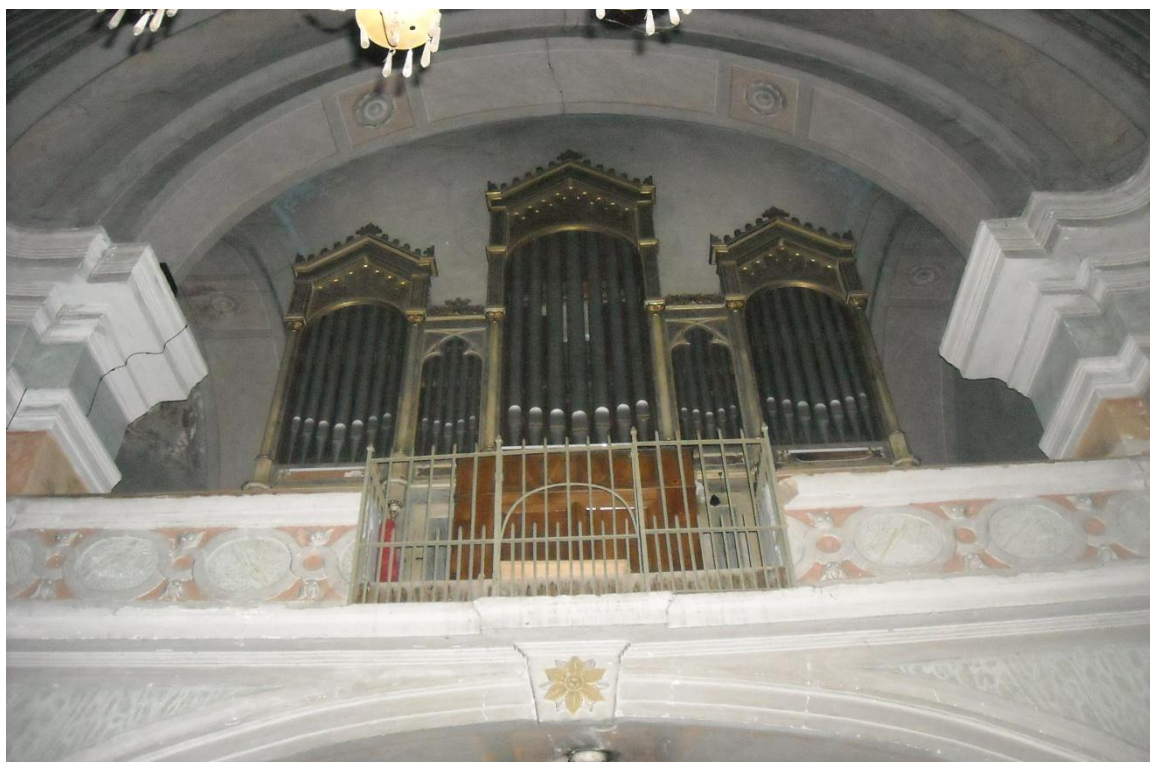
1874-ben a szószék és a főoltár is márványozva lett. Ugyanebben az évben két új festmény került a csókai templomba.

A Szent Imre herceget és Szent Anna asszonyt ábrázoló kép a mellékoltárok díszé lett.

1875-ben készült el a templomot, valamint az uradalmi telket körülvevő fal. A templom két oldalát vasrostéllyal kerítették el. 1875. június 22-én egy új, 108 kg tömegű harangot hoztak Temesvárról, ugyanis a régi eltört. 1876-ban a szegedi kiállításon vásároltak meg egy orgonát, amelyet az év októberében be is épített Dangl Antal (és fia), császári és királyi szabadalmaztatott udvari műorgonaépítő mester.

1883-ban a templom állapota nagyon lesújtó volt, egyes részei elkorhadtak, repedések keletkeztek a falain. A rekonstruálása elkerülhetetlen volt. A falak nagy repedéseit vastag vasakkal húzták össze, az épület tetejét és tornyát „czinkpléhvel” vonták be a villámhárítót, a gömböt és a keresztet bearanyozták a templomot kívülről bemeszelték.

1884. február 9-én új csillárköteleket szereltek fel.

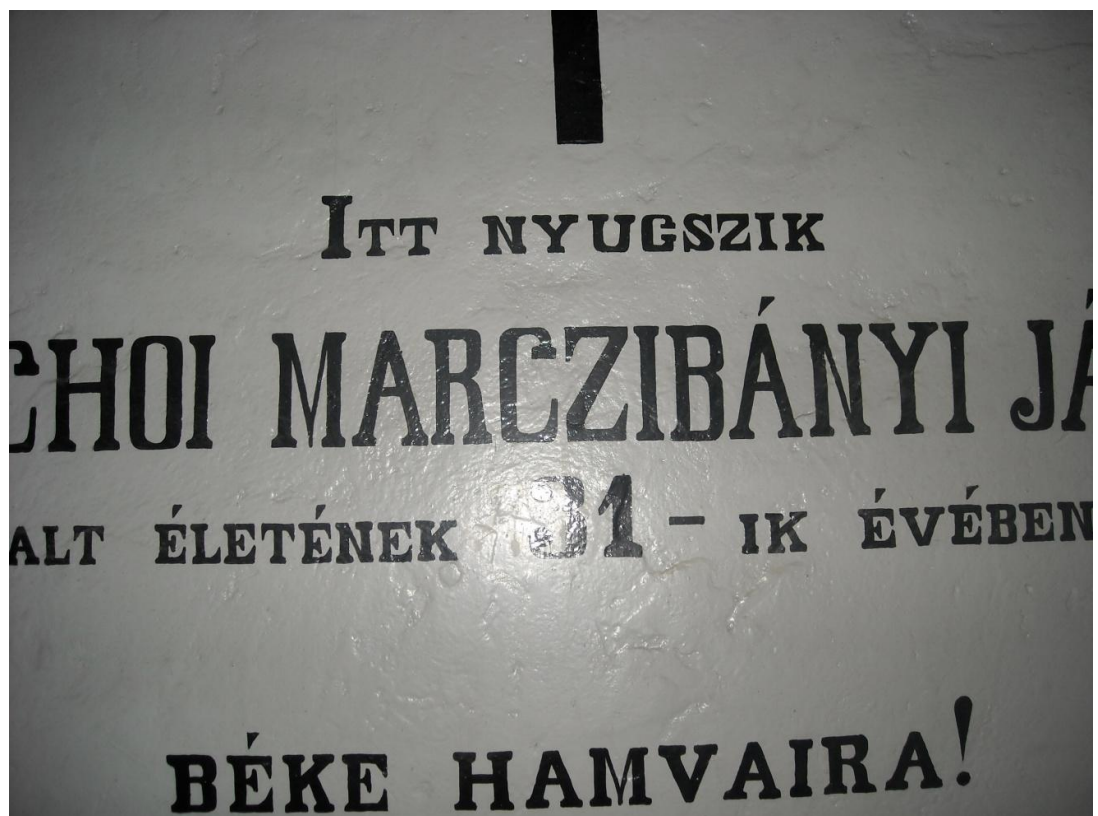
1890-ben helyezték fel a toronyra a jelenlegi kereszt elődjét.

1895-ben a templom új faszobrokat kapott és a toronyra új villámhárítót szereltek.

1907. május 1-től Farkas Szilárd volt a csókai adminisztrátor, ill. 1916-tól a plébános. Az ő idejében olyan ember fordult meg Csókán, mint Móra Ferenc, Kálmány Lajos, akit Móra a legnagyobb folkloristának nevezett.

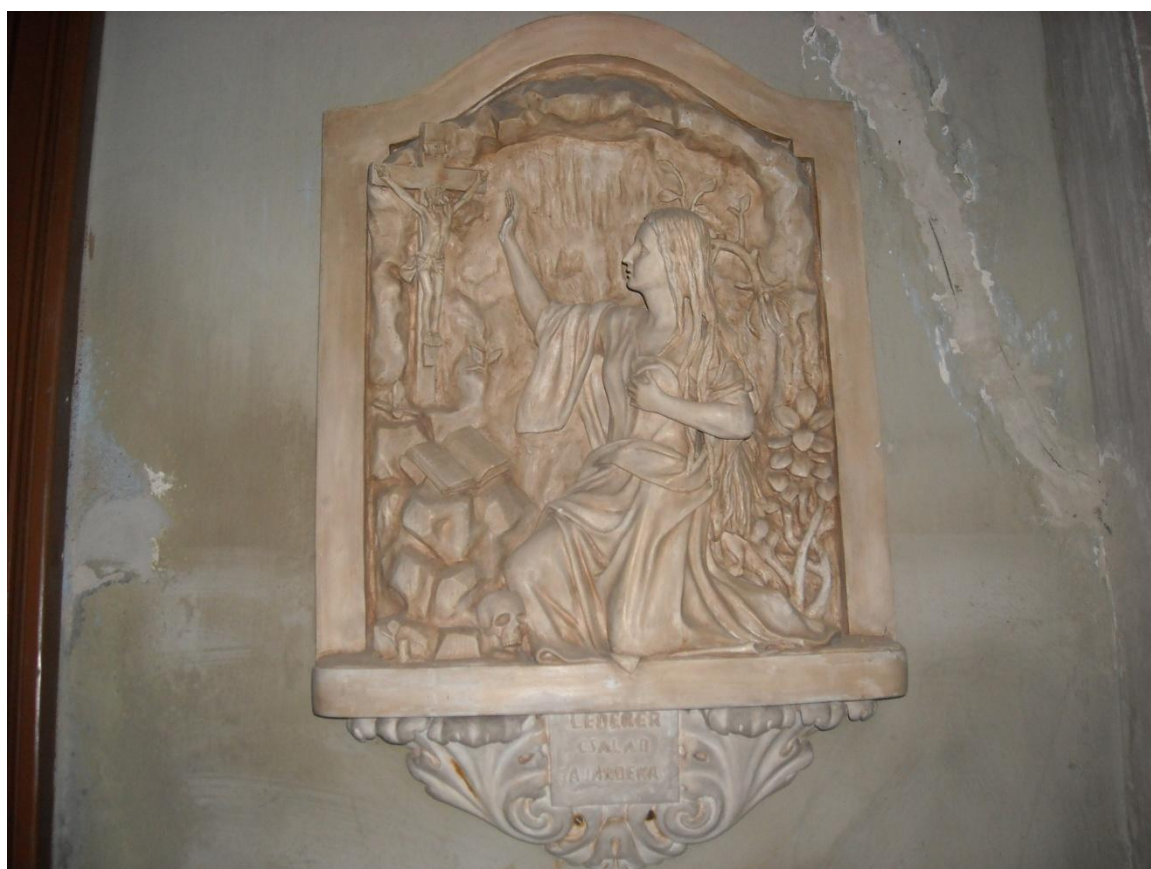
1934-ben átalakították a kegyuradalmi kripták lejárátát, így azokat a templom oldalán levő bejáratán keresztül lehet megközelíteni.

A kriptában a Marczibányi család tagjainak földi maradványait helyezték örök nyugalomra.

1936-ban Jung József plébánossága alatt Nagyságos Léderer György kegyúr öt miseruhát ajándékozott a templomnak. A kegyúr adományozta a kongresszusi lobogót, valamint a Szent György lovagot és a Bűnbánó Mária Magdolnát ábrázoló domborműveket.

A templomba egy új gyóntatószék került (csukott).

Ebben az időszakban készült el a Rózsafüzér-társulat zászlója, amelyet Nagyságos Léderer György kegyúr és Mária, a társulat tagjai adományoztak a templomnak.

Mivel a gyűjtés során több pénz jött össze a zászlóra, a fennmaradt összegből minden adományozó egy aranyozott szeget kapott, amelybe belevésték a nevét.

E szegeket először a zászlórúdba akarták belevetni, de így nem lett volna hordozható, ezért egy párnázott rájába tűzdelték fel a szegeket, majd üveg alá helyezték.

1937-ben a kriptában egy nagyobb átalakítást végeztek. Szintén 1937-ben az Egyházi Főhatóság jóváhagyásával, Jung József kezdeményezésére megalakult a Szent Ferenc harmadrend.

1940-től Dániel Géza lett a csókai plébános.

1942. november 20-tól Haupt József volt a csókai plébános, aki 1991-ig végezte papi teendőit.

1969-ben műköből elkészült a templom szembeoltára, melynek két lépcsője van, 1970. május 24-én Szentháromság vasárnapján Msgr. Dr. Géczy Tibor pápai prelátus felszentelte.

Az oltárral egyidejűleg építették meg, a két könyvtartó állványt szintén műköből.

1979-ben nagyszabású templomfelújításra került sor. A tetőzetet teljesen kicserélték, új ereszcatornákat szereltek fel, kívülről be lett meszelve, az ajtók és ablakok átfestésére is sor került.

1979. április 2-án megkezdték egy új plébániaépület építését, amely 1980-ra el is készült. 1980. november 9-én került sor a szentelési szertartásra, és az épület azóta is otthont ad a plébánosnak.

1991. augusztus 10-én ünnepi mise keretében fogadták a csókaiak Both István esperesplébánost, aki 1993-ig Padéról járt szentmisét tartani, majd 1993-ban Csókára költözött Both M. Kornélia szerzetesnővérrel együtt.

2003-ban megkezdődött a tetőszerkezet javítása, amit 2008-ra fejeztek be.

2005-ben az új plébános, Mellár József irányításával megkezdődtek az újabb munkálatok.

A templomot szigetelték és újrameszelték, a torony rézbádog borítást kapott, a toronyóra számlapját pokronnal borították és a keresztet aranyozták.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A templom Historia Domusa.
- Adalékok a Nagybecskereki Egyházmegye történetéhez. Szerk. Erős Lajos Kisoroszi RK Plébániahivatal, 1993.
- Művészeti lexikon I. Szerk. Éber László Budapest, 1935.
- Kálmány Lajos népköltészeti hagyatéka I. kötet. Szerk. Ortutay Gyula. Budapest, 1952.
- Lukáts Márta: Oltárcsengő. Kisoroszi RK Plébániahivatal, 1995.
- Új magyar lexikon 3, szerkesztette Akadémiai kiadó Lexikonszerkesztősége. Budapest, 1962.
- Cs. Simon István: Virulsz-e még szülőföldem? Zenta, 1997.